

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

II. De Papa, circa ejus potestatem, ac personas, quas gerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

quam habentes curam, apud Causidicos affi-
sunt, & qui Agentes vulgò dicuntur; Nonus
Notariorum, aliorumque scriptorum; Et deci-
mus Aulicorum, qui Papæ, & Cardinalibus ac
Prælati in aula affiſtunt ac inferviunt, & qui
vulgò ad differentiam aliorum, Corteggiani di-
cuntur. *De his de benefi. ac etiam in supplementis occa-
ſione reſervationum Apoſtolicarum ratione reſervatio-
nis ex cauſa curialitatis*, de quibus omnibus ac ſin-
gularum diverſis ſpeciebus infra ſub propriis, ac
particularibus rubricis diſtinctè agitur.

Ea verò differentia eſt inter Curiam Roma-
nam, & aliæ ſæcularium Principum Curias,
quod iſtarum plures, ex ipſo Principe tanquam
capite, & ex Senatibus, aliſque Magiſtratibus,
tamquam membris, efformari dicitur principa-
tus pro ſolo actu vel exercitio poteſtatis, cujus
habitus penes univerſum populum, ſeu ipſam
Rempublicam eſſe dicitur, adeo ut omnes Ma-
giſtratus, ipſam Rempublicam conſtituere ſeu
repreſentare dicantur; Atque, cum debita pro-
portione, æquè concurrant ad ipſius Reipubli-
cæ miſticum corpus efformandum, ipſo Prin-
cipe repreſentante caput; Aliis verò reliqua
membra.

Non ſic verò eſt in Curia Romana, quæ tota
conſtitui dicitur per ſolum Papam, qui non à
populo, vel à Republica, ſed à Deo immediatè,
in iis quæ ad Eccleſiæ univerſalis regimen perti-
nent, poteſtatem metitur; Ideoque hujus Curia
Tribunalibus, & magiſtratibus, nomen non con-
gruit membrorum, quæ idem corpus cum capite
æquè efformant, ſed potius nomen famulorum,
vel miniſtrantium ei, qui unicuſque eſt dominus, ac
paterfamilias, juxta majorum, vel minorum mu-
nerum qualitatem, ut in ſingularum Magiſtra-
tuum reſpective Rubricis advertitur; Quod ſci-
licet, cum dominus, vel paterfamilias omnia per
ſeipſum adminiſtrare non valeat, miniſtros, &
operarios adhibet; Ideoque malè aliqui noſtri
præctici ſupponunt unicuſque corpus, cujus ſit ca-
put Papa, Cardinales autem membra; *Verſt. in
prax. in princ. oper. & alii moderni. Niſi juxta decla-
rationes de quibus infra diſc. 3.*

Eadem Curia plures habet ſpecies; Alia ete-
nim forenſis dicitur, quæ contentioſa vel gra-
tioſa negotia per tramites juris pertractat ac de-
cidit; Alia politica, quæ utriuſque eccleſiaſtici,
& prophani principatus negotia cum prudenti-
alibus, vel politicis regulis potius agit; Tertia
ceremonialis, circa ea, quæ cultum divinum, ali-
aque ſacerdotalia, vel Eccleſiaſtica munia con-
cernunt; Et quarta merè aulica, circa Aulae tem-
poralis ceremonias, ac ritus.

De prima verò tantum ſpecie, meæ ſunt par-
tes, meumque inſtitutum agendi, pro fori, ſeu
rerum forenſium notitia, & inſtructione, & ali-
qualiter de ſecunda ſuper iis quæ pariter praxi
forenſi ac negotiorum directioni congrua ſunt;
Reliquæ autem, ceremoniarum Magiſtris, ſive
eccleſiaſticorum rituum profeſſoribus, necnon
politicis, & aulicis relinquuntur, ut omnes pro
ſua reſpective ſphæra, ea tractent quæ ad pro-
priam pertinent profeſſionem, neque in alienam
ſe ingerant; Sive (ut juriſtæ dicunt) quilibet in
propriam, non autem in alienam meſſem, fal-
cem immittat; Ideoque obiter potius de aliis
ſpeciebus quandoque agi contingit.

Ordo autem, qui de ſuper tenetur, eſt; Primò
agendi de Papa, ejuſque poteſtate, & electione;

Secundò de ejus Conſiſtorio, ac etiam de Con-
ſiſtorii negotiis, & de Collegio Cardinalium;
Tertiò de Officialibus domeſticis, vel palatinis,
qui in Palatio Apoſtolicò Papæ affiſtunt; Quartò
de quatuor primariis officiis cardinalitatis,
nempe Vicecancellarii, Camerarii, Penitentiarii,
& Vicarii; Quintò de illis cardinalitatis Con-
gregationibus, quæ regimen ſpirituale Eccleſiæ
univerſalis, vel illud Episcopatus Urbis con-
cernunt; Sextò de illis pariter cardinalitatis Con-
gregationibus, quæ concernunt regimen princi-
patus temporalis; Septimò de Tribunalibus
collegiatis; Octavò de aliis Judicibus, & Tribu-
nalibus non collegiatis; Nonò de Judicibus par-
ticularibus aliquarum Eccleſiarum, vel piorum
locorum, aut collegiorum, vel artium; Et deci-
mo de Causidicis, aliſque Curialibus; Atque
poſt hæc, aliæque generalitates ad rem facientes
anneſcuntur.

Illud autem advertere placeat, quod inter
ſingulas Congregationes, vel Tribunalia, ſeu Ju-
dices, ac alios, nullum adhibetur ſtudium, vel
diligentia localitatis, vel majoris, aut minoris
præ eminentiæ, ſed ordo provenit à caſu, vel me-
moria, quæ prius unum, quàm alterum ſuggeſ-
ſerit.

DISC. II.

De Papa, circa ejus poteſtatem, ac per-
ſonas, quas gerit.

SVMMA RIVM

- 1 DE pluribus perſonis, quas Papa gerit, vel repre-
ſentat.
- 2 Quare de perſona patriarchali hodie apud ſu-
renſes non agatur.
- 3 Ad quid etiam hodie iſta perſona videatur considera-
bilis.
- 4 De Papa tanquam Episcopo Urbis, & qualis ſit ejus
diſtrictus, vel diœceſis.
- 5 Qualis ſit Provincia Papa.
- 6 De ſtrictu Urbis, antiquo, & moderno.
- 7 A ſinibus temporalibus non inferitur ad ſpirituales, &
e contra.
- 8 Quantum ſe extendat juriſdictione Cardinalis Vicarii.
- 9 Poſſunt ſtare ſimul, ut inferior præſcribat juriſdictionem
in aliena diœceſi.
- 10 Ab aſſenſu præſtito jure Ordinarii non inferitur ad
aſſenſum Apoſtolicum.
- 11 Urbis Vicarius ligatur Conſtitutionibus Apoſtolicis,
non autem Decretis ſacrarum Congregationum, &
de aliis ad materiam Papa tanquam Episcopi Urbis.
- 12 Leges factæ per Papam uti Principem ſæcularem,
habentur tanquam leges laicales.
- 13 Quare plures queſtiones in materia cadentes ne-
gligantur.
- 14 De cauſa, cui referri debeat temporale dominium
Eccleſiæ & Papa.
- 15 Princeps non poteſt facere aliquem ſibi æqualem, &
ſcindere coronam.
- 16 Quod in hoc Imperator minorem habeat poteſtatem
quàm habeant quidam alii Principes.
- 17 Quare Papa habeat plenum dominium etiam in iis,
quæ conceſſa ſunt per Principes ſæculares.
- 18 Qua ſit vera ratio, cui temporale dominium Papa
referri debeat.
- 19 Quod Papa ſit Papa, & Rex.

- 20 An Papa facere possit in feudationes, & concessiones abusivas, vel preventivas.
- 21 De Bulla Pii V. de non in feudando.
- 22 De ratione, ob quam iuramentum dicta Bulla Pii V. magis afficiat.
- 23 Quod redditus, & proventus Principatus temporalis diversam habeant rationem, quam illi Pontificatus.
- 24 Quare in statu ecclesiastico clerici, & persona ecclesiastica gabelis, & oneribus laicalibus subiciantur.
- 25 Canonista magis quam Theologi potestatem Papae ampliant.
- 26 De quibus circa potestatem Papae in presenti agatur.
- 27 Papa est supra Concilium, & derogat Conciliorum decretis.
- 28 Quare requiratur eorum mentio specialis, & quando.
- 29 Non potest convocari Concilium sine auctoritate Papae.
- 30 De Capitulis conclavis, an obligent Papam, qui cum seipso non dispenset.
- 31 De gestis in Concilio Constantiensi.
- 32 Quare Concilium apponat manus in depositione Pontificis.
- 33 De Primatu Petri, & unitate Pontificis, & qualis fuerit potestas Pauli.
- 34 An Papa tollere possit officia, beneficia, & dignitates etiam sine causa cognitione.
- 35 De quaestione, an Papa habeat jus territoriale in toto mundo, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, vel potius sit iurisdictionis in personis, & causis, in territorio alieno latere.
- 36 De ratione, ob quam Principes seculares volunt recognoscere litteras Apostolicas, priusquam executioni demandentur.
- 37 Quod Papa sit Ordinarius Ordinariorum, eosque prevenire valeat.
- 38 De iis, quae soli Pontifici potestati sunt reservata.
- 39 Ad solum Papam pertinet erigere Cathedrales, ac Dioeceses, & territoria dividere.
- 40 Quales leges facere possit, vel qualibus legibus derogare.
- 41 Indicit Concilia generalia.
- 42 Creat Episcopos, & Cardinales, & alia per universum orbem.
- 43 De aliis accidentaliter Pontifici potestati reservatis.
- 44 De legibus Papalibus, an & quando obligent, & an possint non recipi.
- 45 De aliis ad materiam.
- 46 De iis, quae concernunt voluntatem utendi potestate.
- 47 Quando debeat sua potestate uti.
- 48 De commutatione ultimatum voluntatum.

Retento eo, qui absque dubio in iure compatibilis est, pro respectum diversitate, plurium personarum formalium concursu, in eadem persona materiali; ut in praecedenti discursu advertitur, plures in Papa considerantur personae distinctae; Una scilicet Papae, & Episcopi Ecclesiae universalis; Alia Patriarchae Occidentis; Tertia Episcopi Romani; Et quarta Principis saecularis status ecclesiastici; quatenus pertinet ad secundam personam Patriarchae, propter occupationem ab infidelibus aliarum Orbis partium, quae sub aliis, Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano Patriarchis cadebant, (unde propterea schismaticorum licentia prodiit, in schismate se confovendi,) cessant illae finium, vel patriarcha-

lis potestatis quaestiones, quae antiquioribus temporibus cadebant; ideoque in hoc merito pratico, ac forensi opere, inanis labor esset, ac extra propositum, de illis agere; Unde merito apud Canonistas, praesertim recentiores, ista secunda persona, vel iurisdictionis Patriarchalis, omnino negligi, solumque ad dictas tres alias distinctio restringi solet.

Ubi autem particulares Apostolicae Constitutiones non obstant, illa praesertim recentior Pii IV. tunc ista persona Patriarchalis considerabilis esset, in ordine ad iurisdictionem, vel potestatem collegii cardinalium sede vacante, ut infra disc. 4. advertitur.

Quo vero ad tertiam personam Episcopi particularis Urbis, de illa agitur infra, agendo de Tribunali cardinalis Vicarii, qui istas partes nomine Papae explicat; Solumque extra Vicarii iurisdictionem, remanere videntur ea, quae concernunt ambitum, vel districtum antiquum centum milliarium, (stante moderna ejusdem districtus restrictione ad solum ambitum quadraginta milliarium,) id praesertim, ut infra dictum spatium, nullus detur Metropolitanus. Tit. de praeminent. d. 1. & Miscellan. Ecclesiast. d. 1.

Quamvis etenim hoc centesimi milliaris circundarium, ultra dictum districtum quadraginta mi. sub nomine Provinciae Papae, aliqui explicare soleant, quasi quod ita cum Episcopis intra eundem ambitum existentibus Metropolitanus personam gerat; Erronea tamen opinio est, quoniam verè, ac proprie, sub nomine Provinciae Papae, veniunt illi Episcopatus, qui sint exempti à quocumque Metropolitanus, per universum Orbem sparsi, atque Apostolicae Sedi immediate subiecti, adeo ut cum eis ipse Papa ob appellationes, vel recursus Metropolitanus partes gerere dicatur, absque hac finium restrictione, quae legi dioeclesanae potius referenda est. Eod. disc. 1. de praeminent.

Cum etenim moderna restrictio ad ambitum quadraginta milliarium, sit recens; (quod magis est,) praefinita per moderna Statuta Urbis, edita sub Gregorio XIII. ad tollendas antiquas controversias, quae antiquitus cadebant super eorundem Statutorum Urbis extensione, ac operatione, quae praetendebatur intrare solum in locis subiectis oneribus falis, & focatici, ut praesertim in Regalium sede advertitur, sub tit. de Regal. disc. 72. & 94. & de praeminent. disc. 1. Receptum verè principium sit, quod à finibus temporalibus arguere non licet ad spirituales, vel e contra, ut in iurisdictionali materia, & alibi pluries habetur; Tit. de iurisdiction. disc. 1. cum plur. seq. Hinc proinde dicti moderni fines laicales in temporalibus fortè ob antiqui Romani Imperii dissolutionem, aliasque temporalis dominationis crebras mutationes, immutati, vel praescripti, praedjudicare non debent finibus spiritualibus, qui ab initio statuti sunt.

Et quamvis valde in contrarium urgeat praxis praefati Tribunalis cardinalis Vicarii, quod scilicet ejus iurisdictionis, ultra dictum ambitum se non extendit, in ea cumulativa cognitione causarum etiam in prima instantia, quam habet, cum Episcopis, vel Ordinariis localibus, ut infra in ipsius Rubrica particulari advertitur; Non tamen exinde ad amissionem hujus territorii spiritualis inferri potest, quoniam non implicat, quod Papa consideratus tanquam Episcopus, sui

fui Vicarii facultates intra hunc breviorum ambitum restrinxerit; Eandem verò jurisdictionem sine restrictione pro se retinuerit, cum receptum sit, ut possit Episcopus, etiam nullum habere Vicarium.

9 Vel (& probabilius) rectè in jure datur, ut intra limites diocesis, vel territorii, inferior Prælati jurisdictionem etiam generalem, & ordinariam præscribat; Episcopus autem, & Diocesanus aliquos actus diocesanos adhuc retineat; Eod. disc. 1. & seqq. de jurisdic. Et sic quod Episcopi locales, qui intra hunc districtum dantur, compatibiliter cum Episcopo Romano, contra istum eiusque Vicarium alios actus præscriperint, extra verò præscriptionem remaneat ista prærogativa jurisdictionis in secunda instantia, privativè ad quemcunque alium Metropolitanum potius antiquo jure territoriali, vel diocessiani, quam jure metropolitico, vel pontificio.

10 Illud autem receptum est, ut illi actus, quos Papa vel per se ipsum, vel per eius Vicarium gerit, hanc personam representando, subjaceant Apostolicis Constitutionibus, aliisque obstaculis, ac prohibitionibus, quibus generaliter alii Diocesani, seu locorum Ordinarii subjacent, quoties non constet de diversa voluntate, Pontificiam auctoritatem quoque interponendi, atque obstantis derogandi; Unde propterea. Si (ex. gr.) novæ fundationi Conventus, vel Monasterii in Urbe, vel districtu assensus tribuatur, ita satisfactum censebitur uni ex requisitis consistenti in consensu Ordinarii; Non tamen exinde inferri poterit, ut satisfactum censeatur alteri requisito beneplaciti Apostolici, minusque derogatum, vel dispensatum censeatur, Canonum, vel Apostolicarum Constitutionum obstantiis, cum similibus, quibus eadem ratio congruat. *Sub tit. de Regular. d. 23. & inf. d. 24. agendo de Tribunali Cardinalis Vicarii.*

11 Illud autem peculiare in ista persona Episcopi Urbis dignoscitur, ut ex speciali provisione, non subjaceat decretis generalibus Sacrarum Congregationum, illius præsertim, quæ Episcoporum negotiis præposita est, quibus alii locorum Ordinarii subjacent, dum Papa hanc diocesim, præsens administrat per suum Vicarium, ac etiam in plerisque actibus per particularem S. Congregationem, quæ Apostolica Visitationis dicitur, ut advertitur infra disc. 13. & 24. in quibus de ista Congregatione, & de Tribunali Vicarii agitur; In reliquis autem hanc personam concernentibus, sufficit relatio ad ea, quæ inferius habentur in dictis d. 23. & 24. in quibus de dicto Cardinali Vicario, præfataque Apostolica Visitationis Congregatione agitur.

2 Circa quartam personam Principis, ac Domini temporalis status Ecclesiastici immediati, ac mediati; Quoties de superius enunciata voluntate non constat, interponendi scilicet etiam Pontificiam auctoritatem; tunc in papalibus legibus, ac ordinationibus præfatum temporale dominium, vel regimen concernentibus, generaliter procedunt omnia ea, quæ de jure statuta sunt in quolibet Principe laico, super exemptione, vel immunitate clericorum, aliarumque ecclesiasticarum personarum à foro, & legibus, ac oneribus laicalibus; Ideoque omnes quæstiones desuper cadentes, facti, ac voluntatis potius, quam juris dicuntur, an scilicet alteram papalem, seu Apostolicam auctoritatem interpone-

re, & commiscere voluerit, ut in plerisque sedibus frequenter advertitur, atque Aegidianæ præsertim Constitutionis quotidiana praxis docet; Unde propterea receptum est, ut actus jurati etiam inter laicos, laicalibus legibus, ac statutis non subjaceant, quamvis papali confirmatione munita sint, quoties confirmationis actus principatus, vel dominio temporali sit referibilis. *De hoc habetur tit. de dote. d. 22. & 143. tit. de judic. ad materiam Aegidianæ, & alibi pluries.*

13 Quatenus itaque pertinet ad hanc personam Principis, ac Domini temporalis, inter scribentes plures subjectionis, vel potestatis respectivè disputantur quæstiones, cum consuetæ opinionum varietate, inter diversos Professores, Theologos scilicet, Canonistas, & Legistas respectivè, ac etiam inter illos ejusdem professionis, sed diversarum regionum, ultra scilicet, & citra montes; Earum autem reassumptio, ac formalis disputatio, incongrua est huic operi, continenti solum Curia Romanæ relationem, ac statum, pro practica instructione fori externi, juxta opinioniones, quæ in eadem Curia receptæ sint, ideoque illa argumenta, quæ in contrarium deduci solent scholarum, sive Academiarum pabulum in eadem Curia reputantur, pro ingeniorum exercitio; sive ferunt forum internum, de quo ad professorem fori externi agere non pertinet.

14 Potissima verò quæstio est, circa hujus domini temporalis causam, vel originem, & ex qua de consequenti inferri solet ad altum dominium, vel superioritatem, quam penes Imperatorem adhuc superesse, nonnulli, ac præsertim ultramontani opinantur; Aliqui enim hoc temporale Ecclesiæ, & Papæ dominium referunt, adeò famigeratæ donationi Constantini in Gratiani Decreto relatæ, in cap. Constantinus 96. distinctè Alii concessionibus, ac respectivè donationibus diversorum Imperatorum, & Principum, præsertim Caroli Magni, Ludovici ejus filii, Pipini, & Comitissæ Mathildæ; Alii verò, (& pro meo judicio probabilius) voluntariæ ditioni popolorum, qui per Romanum Imperatorem in Orientalibus partibus residentem, derelicti, atque ab incurfionibus infidelium, & barbarorum, juxta Principis obligationem non defensi, sed ad barbarorum servitutis jugum redacti, per quod prius Imperium de facto abolitum erat, dum jugum excutientes, pristinaque libertati restituti, alterius Principis dominio, ac protectione se dare potuerunt; Potissimum verò Summo Pontifici, qui, (ut habetur infra occasione quæstionis territorialis) tanquam Christi Vicarius, habituale dominium totius Orbis habebat.

Quæcumque verò opinio retineatur, etiam si prima, vel secunda, non exinde tamen resultat dicta consequentia, quam aliqui deducunt, & præsertim Germani, qui imperialis potestati adulantur, quoniam juris propositiones, cum quibus ipsi procedunt, generaliter, ac in abstracto sunt verè, manifesta verò fallacia est in applicatione.

15 Verum siquidem est principium, tam in feudali materia, quam alibi insinuatam, quod nemo potest facere sibi æqualem, quodque Imperatori, vel alteri Principi conceditur facultas faciendi Civitatum infeudationes, aliasque concessionem, dependentem tamen, cum retentione saltem alti domini, ac illius majoris superioritatis, quæ vulgò *soveranità* dicitur, cum alias Imperium, seu corona, formalem, ac omnimodam scissuram præ-

teretur, quod non licet; *Tit. de feud. disc. 1. & 60. & tit. de dot. disc. 1. 46. & alibi.* Potissimè verò, & clarius id non licet Imperatori, dum est Princeps electivus, atque Imperium non habet ex propria acquisitione cum vi armorum, ut aliqui Reges, & Principes habent; ideoque ei non congruit titulus domini, ut tibi congruere præterdunt Principes per conquisitionem, sed potius ille, mariti, vel primi ministri, & gubernatoris Reipublicæ, quæ est domina, & à qua potestatem trahit; & consequenter, in eo clarior est defectus potestatis donandi, ac dividendi pleno jure.

Adhuc tamen clarus est defectus applicationis in Papa, ob diversam peculiarem rationem, quæ aliis inferioribus etiam Ecclesiis concessionariis non congruit, ratione scilicet habitualis domini totius Orbis, quod Christus Dominus ex ejus claro testimonio ad se traxit, ut latius infra in quæstione territoriali. Et consequenter, quando Imperator, vel alter Princeps, penes quem residet solum actuale Imperium temporale, reddat domino habituali; tunc iste, non ex concessione cedentis, novum jus metiri dicitur, sed proprium tanquam per remotionem obstaculi pleno jure, tam actuali, quam habituali, continuare; adinstar eorum, quæ habemus in refutatione feudi, vel emphyteusis, quæ domino directo fiat; sive illius cessionis, quam usufructuarius faciat proprietario, cum similibus in feudali sede insinuatis. *Sub tit. de feud. disc. 60.*

Ab ista verò difficultate magis exempta est, magisque plana remanet tertia opinio, cui magis adherent docti, benèque versati Canonistæ; Aliæ siquidem opiniones magis vulgares, seu populares esse videntur. Sed quidquid sit, certum est in praxi, ac extra controversiam, ut hoc temporale dominium Papæ, & Ecclesiæ Romanæ omnimodam habeat plenitudinem, ac independenciam; Quæstione remanente in eadem feudali materia peracta, in illis laicalibus concessionibus, quæ inferioribus Ecclesiis factæ sint, ut ibi advertitur *dicto disc. 60. de feud.*

Altera est quæstio, An Papa illum considerando tanquam Principem temporalem, seu (ut idem canones dicunt) *relati sub tit. de præminent.* tanquam Regem diversum ab altera persona Summi Pontificis, in puncto juris communis, præcindendo etiam à prohibitione, seu obstaculo Bullæ B. Pii V. de non infeudando, facere possit infeudationes, aliasve concessiones præventivas vel abusivas, quarum casus post ejus mortem contingat, de tempore successoris, quem ita supplantare videatur; atque plerique, & præsertim Ultramontani id negant, ex eadem superius insinuata ratione, quod agatur de Principe electivo, quodque diversa sit suprema Pontificia potestas, quæ à quocumque humanæ legis vinculo soluta est ab ista temporali, qua utitur Papa in istis concessionibus, cum eas faciat non tanquam Pontifex, sed tanquam Princeps à Republica temporali electus.

Adhuc tamen Curia diversam sequitur opinionem, quod scilicet hæc ratio prohibetæ supplantationis successoris, Papam non afficiat; *De hoc agitur sub tit. de Regal. disc. 3. sub tit. de emphyteus. disc. 1. & sub tit. de pension. disc. 1.* Verum tamen est, quod hodie ista quæstio cadit solum in concessionibus officiorum, aliarumque rerum allodialium, vel indifferentium, dum respectu infeudationum dicta Bulla Pii V. quæ in feudali mate-

ria pluries enunciata est, hujusmodi quæstionum occasionem sustulit. *De hac Bulla Piana sub tit. de feud. disc. 1. & 4. & 61. ac pluries.*

Ista verò personarum distinctio, Principis scilicet mere temporalis contradistincti à Summo Pontifice, qui circa spirituales, seu Pontificiam potestatem est idem, quales erant Petrus, Linus, Cletus, Clemens, & alii primi, nullum temporale dominium actuale habentes, magnum producere videtur argumentum ligaminis, difficilius dissolubilis, quod à præfata Piana constitutione de non infeudando, atque à reiteratis juramentis in conclavi, & extra super ejus observantia præstitis resultat, dum ita id redolere videtur quemdam contractum qualificatum, seu conditionalem, per quem prophanam Respublicam per Collegium Cardinalium, tanquam per temporalem Senatum representata, in eum transfert prophanum principatum, diversum ab usu clavium, quæ per organum electorum, juxta Catholicæ fidei præcepta, ex operatione Spiritus Sancti, immediatè recipit à Deo. Sicut enim si alter Princeps, vel privatus, per gratuitum, vel correspectivum contractum, rem suam mere temporalem Papæ concederet, sub aliqua lege, vel conditione, ad cujus observantiam ipse cum juramento se obligaret, tunc omnis justitia ratio exigeret, ut ad promissæ fidei observantiam teneri deberet; Ita pariter dicendum videtur in iis, quæ hoc temporale dominium concernunt, diversum à clavium usu, ac à mere pontificio munere; super quo tamen nil firmatur, sed integrum locum veritati relinquendo, hæc obiter ac discursive dicta sint.

Hinc proinde manifesto laborant æquivoco Moderni, & præsertim aliqui Morales, qui unam personam vel potestatem cum altera confundentes, pariformiter in utraque eadem adhibent rationes, vel terminos super potestate disponendi de officiis, ac redditibus, ac aliquas faciendi elargitiones conjunctis, dum alia sunt ea, quæ ad unum, & alia quæ ad alterum principatum pertinent.

Et quamvis aliqui hanc diversitatem strictè ponderantes, ex illa scandalum potius concipere soleant, quando vident Ecclesias, & Ecclesiasticos hujus temporalis Ditionis, pariformiter cum laicis, absque aliqua discretione gabellis, aliisque vestigialibus, & oneribus laicalibus subjeci, quasi quod Principi sæculari id non liceat; at tamen mixtura alterius pontificiæ personæ, quæ in hoc adhiberi solet aliquas habet peculiare rationes, in Regalium sede recensitas, ibique videndas. *Sub tit. de Regal. d. 55. & 56.*

Demum quoad primam, ac principalem personam mere pontificiam, per quam Christi generalis Vicarius, & Ecclesiæ universalis Episcopus, & caput visibile representatur; quamvis iidem dictarum facultatum professores, cum magna opinionum varietate, præsertim inter Theologos & Canonistas, quorum primi magis restringunt, posteriores verò magis ampliant pontificiam potestatem, plures disputent quæstiones, quæ ex sequentibus principiis, vel propositionibus desumuntur; at tamen eis neglectis in hac instructiva relatione illæ insinuantur propositiones, quas Romana Curia recepit, ac præctice retinet, ac servat.

Primo siquidem, in adeo famigerata majoris potestatis quæstione, quam præsertim Theologi

in scholis, vel circulis frequenter disputare solent inter Papam, & Concilium generale, seu Oecumenicum; hodie extra controversiam in curia receptum est, quod Papa sit supra Concilium, atque conciliaribus decretis derogare, vel dispensare possit; ea solum Conciliorum generalium peculiari circumstantia admittitur, ut non veniant sub derogatoriis generalibus quarumcumque obstantiarum, sed egeant speciali mentione; excepto Concilio Tridentino, quod venit sub derogatoriis generalibus. *in annot. ad Concil. Trid. disc. 1.*

Hujus autem specialis mentionis necessitas, non percipit defectum potestatis, vel formam præcisam, sed solum præsumptionem voluntatis, quæ in dubio non præsumitur; ideoque, si ex verborum amplitudine, sive ex argumentis, vel facti circumstantiis, constet de hac voluntate quamvis præsumpta, tunc ea debet attendi; *ibid.*

27 & sub tit. de decim. disc. 1. & seqq. prout extra omne dubium est, nullum posse dari legitimum Concilium generale absque auctoritate Papæ, ad quædam munus convocandi Concilia generalia pertinet, nisi ipso volente alter indicet, sive indicationem factam approbet, atque confirmet.

Item in conclavi sedis vacantis per obitum Urbani VIII. in quo electus fuit Innocentius X. in forma extrajudiciali, apud ipsosmet Cardinales disputatum fuit de celebri puncto, per antiquiores etiam Canonistas, & Morales disputato, circa capitula, quæ in conclavi fieri solent, cum jurata promissione de illis observandis; an scilicet licite illa fieri valeant; Et quatenus sic, an ita efficiant novum Pontificem electum, ut non possit cum seipso dispensare, seque à jurisjurandi obligatione absolvere; In hoc autem non modica dignoscitur opinionum diversitas; Magis tamen recepta praxis docet negativam, ut scilicet ea non obligent Pontificem electum, & quatenus obligent, ut possit cum seipso dispensare, nisi agatur de capitulis, quæ concernant Ecclesiæ universalis necessitatem, vel magnum profectum. *Istam questionem bene disputat Cardinalis Brancavius in ejus dissert. 3. pag. 119. & seqq. ubi referuntur omnes eam disputantes.*

Ut exempli gratia dici posse videtur de capitulis conclavium, in quibus durante teterrimo schismate, exorto tempore Urbani VI. ob electionem Clem. VII. Antipapæ, mortuo eodem Urbano, ejusque successore Bonifacio IX. successivè electi fuerunt, Innocentius VII. & Gregorius XII. ambo hac lege jurejurando firmata, ut pro Ecclesiæ unitate ineunda, etiam cum Pontificatus abdicatione operam darent; Et cui legi quoque se adstrinxit Joannes XXII. alias XXIII. subscripta schedula in Concilio Constantiensi; Quapropter, cum simul viverent dictus Gregorius XII. & Joannes XXII. atque eodem tempore Benedictus XII. dictus XIII. successor Clementis VII. Antipapæ, in Hispania, se gereret pro Pontifice, unde propterea Ecclesia in tres partes diu scissa esset; Hinc ut eidem tandem unio, & tranquillitas redderetur, per idem Concilium Constantiense, declaratum fuit deventi posse ad novi Pontificis electionem; Non quidem deponendo Pontificem in ratione auctoritativa, sed in ratione declarativa, aperiendo si quod nullus eorum bene occuparet Sedem papalem, eamque pro vacua habendo; Ac propterea à Collegio Cardinalium in numero viginti

octo, qui tunc Constantiæ aderant, atque ab aliis viginti electoribus ex diversis nationibus ab ipso Concilio deputatis, electus fuit Martinus V. Isteque actus aniam præbuit aliquibus sustinendi opinionem, quod Concilium sit supra Papam, dum aliàs absque superioritate deponi non potuissent præfati Pontifices Gregorius, Joannes, & Benedictus.

Verum non est argumentum, quod concludat, quoniam ea non fuit auctoritativa depositio, ex proprio libito, seu ex ejus facultate tanquam superioris, & domini, sed potius fuit declaratio ejus quod inerat, quod scilicet Benedictus non esset legitime electus, ac proinde respectu illius non cadit questio superioritatis Concilii, quia ipse non erat Papa, nec unquam fuit Papæ; Alii verò duo, quia in Concilii judicium consenserant, affecti remanerent obligatione renunciandi, quam fecerant.

Sive potius dicendum est, quod tunc aliqua adesset verisac legitimi Pontificis incertitudo, aliæque accederent justæ causæ, ob quas ut redderetur Ecclesiæ pax ad hujusmodi determinationes devenire oportuit; Verum super his integer locus veritati relinquatur, nil firmando.

Circa initia Pontificatus ejusdem Innocentii, per aliquos Theologos Ultramontanos citata fuit, seu potius renovata questio, an potestas Pauli Apostoli cœqualis, atque æquæ principalis fuerit cum illa Petri, in Summo Pontificatu, seu in regimine Ecclesiæ universalis; Et partem affirmativam conati sunt defendere, per quamplures Sanctorum Patrum auctoritates malè intellectas, ut patet ex libro anonymi Auctoris Gallica lingua conscripto, qui in lucem prodit de anno 1645. Verum per Congregationem particularem, constitutam ex multis primi nominis Theologis, maturè discussio articulo, damnata fuit ista opinio super cœquali potestate, firmando Ecclesiæ primatum individuum fuisse in sola persona Petri; Tum ex eo quod Christus, cum eo solo, in numero singulari, loquutus est dicens *ibi dabo claves*; Et *ibi pasc oves meas*; Tum etiam ex rationibus, quæ in aliis inferioribus Ecclesiis passim assignari solent, monstruositatis scilicet, ac respectivè absurdi, dandi duo capita in uno corpore, sive duos sponfos unius sponsæ, cum aliis fundamentis plene deductis per eos, qui ista occasione, formales tractationes ediderunt de primatu Petri, & de unitate pontificatus, quodque propterea Paulus, ab ipso Petro assumptus fuerit, tanquam adjutor, seu Vicarius, cum ampla potestate, non autem, ut esset sibi æqualis, quod facere non poterat, ut potè contrarium juri Divino, cui Papa derogare, vel dispensare non potest. *Diana & de Bellis in tract. de primatu, seu unitate Petri, & Alii.*

Sub eodem Pontifice disputatum quoque fuit de potestate Papæ tollendi, etiam sine probatione causæ, Cardinalibus, & aliis quibuscumque dignitates, officia, & beneficia, quamvis secularia, quæ de sui natura perpetua essent; Atque circa ea, quæ concernunt forum externum, decisum fuit per Rotam affirmativè, quamvis desuper decisio publicè edita non fuerit, dum ea, quæ desuper Canonistæ, magis autem Theologi disputare solent, percipiunt potius forum internum, ut particulariter in Regalium sede advertitur. *de hoc agitur sub tit. de Regal. disc. 148.*

Item sub eodem Pontifice, occasione sup-

pres-

pressionis pravorum conventuum, seu monasteriorum Regularium, promulgata fuit quaedam scriptura auctoris, anonymi super assumpto, quod potestas ac iurisdicção Papæ, etiam cum personis, vel in causis ecclesiasticis, extra suam temporalem ditionem, esset potestas in alieno territorio, hoc est in territorio Principis secularis, ideoque sine illius placito illa exerceri non valeat, in iis præsertim quæ consistunt in executione reali, ex regulis generalibus prohibentibus exercitium iurisdictionis etiam cum prodiis subditis in territorio alieno sine consensu domini territorii, *de ista materia exercitii iurisdictionis in alieno territorio agitur de iurisd. disc. 20. & in Miscellan. eccl. pluries.* Verum, valde mature examinato puncto per S. Congregationem universalis Inquisitionis, hæc opinio expressè damnata fuit, atque declarata, non solum temeraria, sed etiam heresi, vel schismati proxima, quoniam verius est ut jus Papæ sit territoriale in toto mundo, qui dicitur eius diocesis, quodque de consequenti, jus Episcoporum in qualibet diocesi sit etiam territoriale, non autem in personis, & causis certis.

Et quoniam in dicta anonyma scriptura incerti Auctoris, elaboratè quidem, ac ingeniosè, (cum aliqua tamen confusione) cumulabantur auctoritates, ac rationes, quæ diversos casus, diversè solque effectus percutiunt; E converso autem idem fiebat in aliquibus, pariter nimium elaboratis ac ingeniosis scripturis, quæ in Curia, & alibi editæ fuerunt super eius confutatione, juxta frequentioremodum verè damnabilem stylium examinandi quæstiones generaliter, ac in abstracto, principaliter immorando in cumulo auctoritatum, absque debita casuum distinctione, ex qua resultat congrua applicatio, & sine qua perneccesse in æquivoca inciditur.

Cum mihi circa professionis initia, per aliquos eiusdem Congregationis Cardinales, in iunctum esset onus examinandi dictas scripturas hinc inde, illarumque fundamenta referendi, atque meum votum proferendi, explendo illud munus, quod per Auditores vel studii adjucores in Curia explicari solet; Hinc proinde in voto desuper edito, advertēbam quod in ista quæstione, nimium disputata, tam per Theologos, quam per Canonistas, ac Legistas, ac etiam per Rotam Romanam, occasione agendi de potestate Papæ derogandi concordatis; Omnino procedendum est cum distinctione plurimum casuum, quorum singuli diversas habent rationes, ideoque erroneum esse credebam, eandem quæstionem examinare in abstracto, atque auctoritates quæ pro una vel altera opinione habentur, in consulo cumulare, ut in dictis scripturis fiebat, *de ista quæstione agunt præ cæteris alios referentes. Dec. & Navarr. in cap. novit. de iudic. Coxarr. in reg. peccatum par. 2. §. 9. num. 7. Restaur. Gabald. de Imperatore, quæst. 50. Molin. de iust. & jur. tom. 1. quæst. 29. Dian. tom. 1. resol. 121. Martia de iurisdic. par. 1. c. 17. & seqq. Valasc. de iure Regni Portugall. par. 1. §. 4. cum aliis per add. ad dec. 2. par. 3. rec.*

Tres itaque advertēbam distinguendos esse casus, quorum; Primus est in temporali ditione Ecclesiæ, quæ sub nomine Status Ecclesiastici explicatur; Alter in aliis principatibus, & dominiis respectu clericorum, & personarum ecclesiasticarum utriusque cleri secularis, & regularis, sive respectu secularium, in causis de sui natura ecclesiasticis, ac merè spiritualibus, ut ex. gr. sunt illæ fidei, & matrimoniales, ac similes; Et tertius

generalis circa potestatem temporalem, etiam cum personis vel causis secularibus, & in rebus temporalibus.

Super primo casu, nulla cadit quæstio, dum Papa, & etiam Princeps, unde propterea omnes scribentes, tam legistæ, & Canonistæ, quam Theologi concordat super libero ac plenario exercitio iurisdictionis, & potestatis indefinitè, etià cū personis, & causis secularibus. Quamvis enim aliqui (ut superius insinuat) occasione agendi de quarta persona Principis secularis, quæ in Papa consideratur, excitent difficultatem, super alto dominio, ac superiorate Imperatoris; Attamen ubi etiam hæc opinio vere damnanda, utpote nulli probabili fundamento innixa ex abundantia admittenda esset, adhuc ista superioritas seu soveranitas, non impedit exercitium plenariæ iurisdictionis, & potestatis, ac supremi principatus independentem ab ipsomet superiore, ut docet notoria praxis Regnorum, & principatum, quæ obtinentur jure feudi regalis ac dignitatis, ab Ecclesiâ, vel ab Imperio.

Quo verò ad secundum casum iurisdictionis ac potestatis territorialis, cum personis vel in causis merè ecclesiasticis, ac spiritualibus, à laicali potestate omnino exemptis, adeo ut nulla competentia quæstio intret; Duo erant præfati anonymi scriptoris fundamenta, ex quibus hoc jus territoriale negabat, Primò nempe ob incompatibilitatem domini eiusdem rei in solidum penes duos eodem tempore, & consequenter cum territorium sit Imperatoris vel Regum & Principum respectivè, illud non possit esse etiam penes Papam; Et secundo ob inconcussam ac generalem principatum praxim, & observantiam, quod literæ, aliæque provisiones Apoftolicæ, etiam super collatione beneficiorum ecclesiasticorum, vel super provisione Episcopatum, aliisque rebus, indubitanter ecclesiasticis, executioni non demandantur, nisi per Principem vel Dominum saecularem executioni concedatur.

Manifestum verò æquivocum ista fundamenta continere observabam; Quatenus enim pertinet ad primum incompatibilitatis plurium dominorum in solidum; ultra distinctionem, de qua in casu sequenti, domini actualis & habitualis? Ubi etiam procedendum esset cum opinione, quæ hanc distinctionem non admittit, sed plenum ac omnimodum dominium, seu jus territoriale, tam actu, quam habitu Principi saeculari defert, ut infra; Adhuc tamen ista incompatibilitas non intrat, cum illa procedat ex eodem respectu, sive pro eodem effectu, secus autem pro respectuum diversitate, pro qua rectè dantur eodem tempore plures eiusdem rei domini, ut alibi pluries, & præsertim in materia feudali advertitur *sub tit. de feud. disc. 1. & seq.* Ideoq; stant bene simul, ut unus superior habeat dominiū vel jus territorii pro uno respectu, vel genere iurisdictionis temporalis, alter verò pro alio iurisdictionis spiritualis, ut notoria, & inconcussa praxis docet in Episcop. aliisque Prælatibus habentibus territorium, quod sub nomine diocesis communiter explicari solet, cum libero exercitio iurisdictionis in causis ad forum ecclesiasticum spectantibus, independentem à potestate saeculari, cum qua solam quæstiones occurrunt, super competentia vel incompetencia, quando de illis causis agatur, quæ pretendatur, ut ad laicalem potius, quam ad ecclesiasticum forum pertineant, unde propterea istud fundamentum levissimum, verèque contemptibile videtur.

Card. de Luca. Relatio Curie Romanæ.

Cc

Tale

Tale quoque esse dicebam alterum deductum ex
 36 contraria praxi, vel observantia Principum secula-
 rium, non permitendi executionem literarum,
 aliarumque provisionum Apostolicarum, absque
 ipsorum scientia, & consensu, quoniam, quicquid
 sit, an id iure, vel injuria sequatur, (super quo inte-
 ger locus veritati relinquitur.) Etiam illi qui iure
 fieri posse sustinent, id non referunt negationi ter-
 ritorii, quodque Papa indigeat communicatione
 aliqua jurisdictionis, ac potestatis Principis secula-
 ris in causis ecclesiasticis ac spiritualibus, cum nul-
 lus ex Catholicis scriptoribus id asserat, etiam ex
 iis, qui Ecclesiasticæ potestati insensissimi, expresse
 damnati sunt ab Ecclesia, eorumque lectura est in-
 terdicta ut præsertim est *Salgad. in tract. de retentione
 Bullarum ac de Regia protestatione, & similes.* Sed id re-
 ferunt cuidam extrajudiciali notitiæ de facto, quam
 expedit habere de omnibus iis quæ in proprio do-
 minio vel principatu contingunt, ne sub hoc pallio
 vel prætextu, publicæ quieti principatus, ac Reipub-
 licæ regimini, & juribus, præjudicia generentur,
 & sic per quamdam speciem notitiæ extrajudicialis
 de facto; Ad instar illius cognitionis, quam pro
 aliquarum regionum stylis Judices seculares habe-
 re solent de clericatu, vel de usura, sive de matrimo-
 nio, ut nudi facti, non autem juris, ac pro sola tem-
 poralitate, seu effectibus temporalibus; qui inci-
 denter, & consequutivè exinde resultant, *sub in. de
 jurisdic. dist. 64.*

Quinimodò in aliquibus principatibus, qui per
 Principem absentem reguntur per Vicarios, alio-
 que Magistratus, ut in Italia docet praxis Regno-
 rum Sicilia, Neapolis, & Sardinæ, & Ducatus Mez-
 diolani, etiam literæ, ac provisiones ipsiusmet Re-
 gis, executioni non demandantur, nisi prævia hac
 notitia, & consensu, qui sub executionis termi-
 no explicari solet *sub tit. de feud. pluribus.* Atque in
 ipsomet Statu Ecclesiastico, in illis provinciis, quæ
 per Cardinales Legatos reguntur, idem praxis do-
 cere videtur.

Corruentibus itaque dictis fundamentis, nul-
 lum aliud superest, cui hoc assumptum inniti valeat,
 cum omnia, quæ desuper ponderari solent, percu-
 tiant tertium casum, circa temporalia ut infra, Et
 quidem prorsus in congruum esset, ac irrationabi-
 le, quod cum ad Pontificem pertineat, singulariter,
 ac privativè ad quemcunque alium, territoria in spi-
 ritualibus, separare, unire, ac assignare, nec non E-
 piscopos, aliosque Prelatos constituere, qui terri-
 torium habent, ut infra, ipse territorio carere de-
 beat.

Item quia non verificarentur divina utriusque
 Testamenti oracula Christo Domino convenien-
 tia, & ex eius persona Papæ tanquam eius vice ge-
 renti in terris; Ut in veteri Testamento *ibi posses-
 sionem tuam terminos oera;* Et in novo *ibi data est mihi
 omnis potestas in Cælo, & in terra;* Et *ibi quodcumque
 ligaveris vel solveris super terram, &c.* quoniam si sola
 iurisdictione in personis pro certis causis data esset
 sufficiebat illud oraculum, *paſce oves meas.*

Obiectum autem fieri solitum, quod Christus
 Dominus non curaverit Regnum terrestre, sed quod
 celesti congruant ea, quæ de eius Regno, ac domi-
 natione in utroque Testamento habentur; Adap-
 tabile videtur alteri casui potestatis temporalis, de
 qua infra, sed quoad istum potestatis spiritualis in
 personis vel causis ecclesiasticis, vel spiritualibus,
 nulla cadit ratio dubitandi, cum istæ sint extra fo-
 rum ac potestatem laicalem; Ideoque merito hæc

opinio damnata fuit, cum revera, citra hæresim, vel
 schisma, negando Ecclesiæ unitatem, eiusque ca-
 put visibile, à quo cætera membra dependentiam
 habeant, non sit sustentabilis; Alias etenim esset
 dare, quod caput à membris, vel superior à
 subditis dependentiam habere deberet, cum in-
 ter Catholicos, quatenus ad spiritualia perti-
 net, omnes Reges, & Principes Papæ subditi
 sint.

Quo verò ad tertium casum, potestatis scilicet
 Papalis in laicos extra temporalem Ecclesiæ ditio-
 nem, in aliorum Principum Imperiis, vel domi-
 niis, Ille distinguitur in duas causarum species;
 Aut enim agitur de illis, quæ concernunt finem spi-
 ritualem, ac supernaturalem, quia nempe agatur de
 rebus pertinentibus ad Fidè conservandâ, vel præser-
 vandâ, sive ad alia concernentia forum, ac salutem
 animarum, absque tamen consequentiis temporalibus;
 Et tunc ista species cadit sub secundo casu anteceden-
 ti causarum spiritualium, licet personæ sint se-
 culares.

Aut verò de illis, quæ originem habentes, vel
 motivum à fide, vel spiritualitate, concernunt me-
 ram temporalitatem in consequentiam, sive in exe-
 cutionem; Vel quod etiam agatur de causis, quæ
 citra dictum finem supernaturalem fidei concer-
 nant civile, vel politicum regimen Republicæ,
 quod in consequentiam influat etiam ad conserva-
 tionem fidei, vel ad salutem animarum, ac extirpa-
 tionem peccatorum, & scandalorum? Puta in de-
 positionibus Principum, vel in adjudicationibus
 principatum, ac dominiorum magis uni, quàm alteri, ac
 in bellorum compositionibus, vel prohibitionibus,
 cum similibus; Et tunc non levis questio est inter
 Civilistas, Canonistas, ac Theologos, quæ adhuc
 sub iudice pendet, sub dicta determinatione non
 cadens; An scilicet ea potestas, quæ Papæ desuper
 tribuitur, dicatur territorialis iure suo, quod in Or-
 be tanquam in eius territorio exercèat; Vel potius
 ipse gerat suam jurisdictionem in causis, declaran-
 do scilicet, vel decidendo quid de iure statutum sit,
 ac fieri debeat, ad effectum, ut populus, vel ipsa
 Republica tanquam territorii, vel Principatus
 domina habitualis, iudicatum exequatur cum pote-
 state sua, adeo ut potestas Papæ, sit iudicii, non au-
 tem domini.

Illi etenim Canonistæ, & Theologi, qui majorem
 Papæ potestatem videntur, ut scilicet sit de iure do-
 minii, vel territorii, id credunt, stantibus illis Evan-
 gelii verbis; *Data est mihi omnis potestas in cælo, & in
 terra;* Ac etiam illis; *Cum exultatus fuero à terra,
 omnia in abam ad me ipsum;* ut ita penes Christum,
 ac successivè penes eius unicum Vicarium, qui ple-
 narias eius vices in terris gerit, resideat dominium
 etiam temporale totius Orbis abdicatum à Roma-
 no Imperatore, aliisque Principibus temporalibus
 gentilibus, ita tamen, ut illud sit habituale tan-
 tum, concessio Imperatori, aliisque Principibus
 Christianis domino actuali sub lege, seu conditio-
 ne recte administrationis, ob cuius defectum ipse
 Dominus habitualis, illud ei auferre valeat, & alte-
 ri concedere; Ad instar concessionis feudorum reg-
 galium verè dignitatis, quod importet qui-
 dem in feudatario omnimodum imperium, &
 potestatem, cum iure Principatus, absque eo
 quod Dominus directus, qui concessionem fecit,
 se ingerat, eumque indirectæ potestatis exercitio
 impediatur; Sed si feudatarius malè se gerat, non
 solum circa ea, quæ concernunt fidelitatem, sed

sed etiam malam subditorum, ac feudi administrationem, tunc rectè Dominus potest declarare caducitatem, ac feudum alteri concedere, juxta notoria exempla Regni Neapolitani, cum similibus.

Atque ad id comprobandum, ponderant exempla, quæ præsertim per *Mohinum* loco supra citato recentur; Nempe circa dismembrationem partis Imperii orientalis, cum erectione novi Imperii occidentis factam per Leonem III. Concessionem factam per Gregor. V. Principibus Germaniæ juris eligendi Imperatorem subiectum oneri accipiendi confirmationem, & coronam à Papa, cum certis præfixis legibus, & obligationibus; Nec non concessionem factam per Zachariam Regni Franchorum Pipino, prævia depositione Childerici; junctis dispositionibus factis Henrici IV. Imperatoris per Gregorium VII. & Ottonis IV. per Innocentium III. cum aliis pluribus similibus, inter quæ recens habemus exemplum abdicationis Regni Navarræ à Joanne, eiusque uxore, cum eius concessionem Regi Ferdinando Catholico nuncupato. *habetur sub tit. de præmin. disc. 29.*

Alii verò è converso, pro majori parte Civiliæ, ac etiam aliqui Canonice, contrariam sequentes opinionem, id referunt, Vel principaliter fini supernaturali fidei; Vel referunt potestati iudicii non autem domini, aut territorii; Vel, ut credunt Theologi, potestati, quam habet Papa disponendi de rebus temporalibus, omnium Christianorum, non quidem directè, sed indirectè, nimirum in ordine ad bonum spirituale, & salutem animarum.

Quidquid autem sit, de unius, vel alterius opinionis veritate, cui integer locus relinquitur sub iudicio eorum, ad quos pertinet, (& quæ ita obiter relata sint, nil desuper firmando) In eo tamen clarum consistere dicebam æquivoicum, quod ea, quæ istum tertium casum percutiunt, præcedenti applicantur, sed male, ob longè diversas rationes.

37 Quamvis item nonnulli Episcopi, alique Prælati, ac Magistratus, ultra montes, quorum aliquibus, ubi etiam schismatis macula objici non valeat, aliqua tamen proximitas fortè congruere videretur, antiquas retineant opiniones, super æqualitate eorum potestatis in propria diocesi cum Papa, qui non possit citra casus appellationis, ac recursuum, in eorum potestatis, ac iurisdictionis exercitio se ingerere; eoque impèdire, quasi quod quilibet dicatur Pontifex in propria diocesi; At tamen, eodem themate retento, conclusivè scilicet insinuandi opiniones in Curia jam firmas, ac receptas. Hæc opinio pariter damnata est, atque receptum, quod Papa tanquam Ordinarius Ordinariorum, à quo omnis Episcoporum ordinaria iurisdictione immediate descendit, concurrere potest cum quolibet Ordinario, tam in judicialibus, avocando aliquas causas etiam in prima instantia, ut expresse determinatur à Concilio Tridentino, per quod quæstio omnino sopita videtur, *sess. 24. de reform. cap. 20. & in annot. ibid.* Quam etiam conferendo officia, vel beneficia, quamvis etiam non adsint Apostolicæ reservationes, vel affectiones, atque ad liberam Episcoporum seu Ordinariorum collationem pertineant, quos prævenire potest; Licet enim rardò, ac non nisi ex magna causa id fieri solet, sed eius abstinentiæ effectus est bene regnare voluntatis, ac laudabilis congruentiæ, non autem defectus potestatis, *de benef. disc. 23.*

38 Multa item Papæ potestati singulariter reservata sunt, privative ad Episcopos, aliosque Ordina-

Card. de Luca. Relatio Curie Romana.

rios, vel Prælatos, utpotè solius pontificiæ potestatis, istaque sunt de duplici specie? Alia etenim talia sunt naturaliter, & intrinsicè jure suo nativo ab ipsa primitiva Ecclesia inducta; Alia verò sunt accidentaliter talia, ob reservationes, quæ de eis per eorum Constitutiones, & decreta Summorum Pontificum, vel per Concilia generalia factæ sunt.

De prima specie sunt (exemplificativè, seu demonstrativè) erectiones Ecclesiarum Cathedralium, vel Metropolitanarum, earumque dismembrationes, divisiones, vel uniones, quæ ad solum Papam pertinent, *sub tit. de jurisdic. disc. 1. & seqq. & sub tit. de præmin. disc. 1. & seqq.*

Item potestas concedendi leges, aliquis legibus, & canonibus positivis contrarias, vel legi positivæ directè dispensandi, aut legem divinam declarandi, seu interpretandi, cum huic dispensandi potestas non competat; Nec non generalia Concilia indicendi; Item Episcopos creandi, seu confirmandi eos, qui ex consuetudine, vel Apostolica concessione à Principibus, vel à Capitulis nominati, vel electi, seu presentati fuerint; Ac etiam creandi Cardinales, aliæque faciendi per univèrsam Orbem, quæ Episcopis in propria diocesi tantum circa canonizationes Sanctorum, & indulgentias antiquitùs non autem hodie concedebantur, cum similibus.

De altera verò specie sunt, reservationes beneficiorum ecclesiasticorum, ratione temporis, loci, personæ, possessoris, vel qualitatis beneficii; Erectiones collegiarum juxta opinionem, quam Curia Romana tenet, ac servat; Canonizationes Sanctorum, quæ hodie privative ad Episcopos, etiam in propriis diocesis, ad Summum Pontificem pertinent; Ampliores concessiones indulgentiarum; Dispensationes matrimoniales super gradibus prohibitis, aliæque dispensationes super incapacitate ad ordines, vel beneficia cum similibus, quæ non generaliter à tempore primitivæ Ecclesiæ, sed specialiter diversis temporibus, per Sacros Canones, vel decreta Conciliorum, aut per Apostolicas Constitutiones Ordinariis locorum interdicta fuerunt, ac Pontifici reservata, juxta regionum varietatem, quod scilicet citra montes fortè magis restricta est Episcoporum auctoritas, quam ultra.

Super legibus Papalibus, quæstiones etiam cadere solent, an scilicet non acceptatio, vel non usus populorum, ab earum observantia exeuset; Atque super hoc non modica dignoscitur opinionum diversitas; Aliquibus indemnité volentibus, quod cum potestas Papæ non à populo, ut est illa Principum secularium, sed à Deo immediate pendeat, ideo necesse non sit legum requisitum super populorum acceptatione, vel usu, & consequenter non sit in populorum facultate non acceptare, vel non uti; Alii verò distinguunt, inter leges, quæ concernunt fidem, aliæque supernaturalia præcisè respicientia forum conscientiarum in his quæ sunt intrinsicè mala, & peccaminosa; Et illas leges, quæ novam obligationem, vel novam formam inducunt, alias non præcisè necessariam super actu qui etiam sine illa, intrinsicè malus, & peccaminosus non esset, ut scilicet primo casu procedat prima opinio, quod in populorum, ac subditorum potestate non sit Pontificiam legem non acceptare, ac non observare; Secus autem in altero, in quo non usus, ubi præsertim habeat verisimilem scientiam, & tolerantiam

Papae attendi solet; Adhuc tamen veritati locus relinquatur, cum de super meum, non sit iudicis partes affluere, de hoc agitur sub tit. de censibus disc. 1. & alibi.

45 Nimirum verò prolixitatem huic relationi incongruam, importaret reassumptio omnium eorum, quae Pontificiam potestatem concernunt, ideoque in reliquis recurrendum erit ad illos Canonistas, & Theologos, qui de illa formiter pertractare professi sunt, cum praemissa insinuasse satis videatur, tanquam notabiliora, pro foro externo practico; Alia verò, vel ad forum internum, vel cerimonialia, aut politica negotia concernunt, de quibus, ut initio praemissum est, meae non sunt partes agendi.

46 Posita verò potestate, Frequenter in praxi disputari solet de voluntate, an scilicet, & quando Papa voluerit eius potestate uti; Super hoc autem certa regula generalis cuiusque casui applicabilis statui non potest, cum sit quaestio voluntatis, ideoque facti potius quam juris, ex singulorum casuum circumstantiis decidenda, ac propterea dicitur materia iudici arbitraria, quando scilicet, subreptionis, vel obreptionis vitium, aut intentionis defectus adesse dicatur; Idque nimium ex verisimilitudine pendet; Potissimè verò ex stylo Datariae, & Cancellariae Apostolicae, & an quod concessum apparet, solum sit concedi, necne.

In Papa verò id videtur speciale, quod non solum in eo militat eadem regula, quae generaliter militat in omnium Principum gratiis, & concessionibus, ut scilicet factae censentur sine praedictio juris tertii, sed ob eius regulam Cancellariae de jure tertii quaestio non tollendo, istius specialis mentio, vel derogatio necessaria est, neque alias gratia sustinetur; Nisi agatur de gratiis per necessitatem, ac de sui natura praedictialibus, quod sparsim sub diversis materiis adnotatum habetur, cum id certam ac peculiarem sedem non habeat, idque non percutiat id, de quo in praesenti agitur, super Papa scilicet potestate. Praesertim sub tit. de praeminenti. disc. 9. & alibi pluries.

47 Quamvis autem pro regula generali, circa huiusmodi potestatem, in magis communi, & recepto sensu Canonistarum (quatenus pertinet ad Forum externum de quo solum agitur) Papae concedatur potestas faciendi omnia, quae juri Divino non adversantur, cum supra illud eius potestas non extendatur, quando sit clarum, bene tamen illud interpretandi, vel declarandi, quando dubium sit, unde propterea vulgare prodit dicterium, quod Papa omnia potest disc. 148 de Regal. Adhuc tamen discretè atque cum debita congruentia huiusmodi potestate uti debet, ne eius usus scandalum mundo praebeat; Verùm de hoc, soli Deo rigorosam, ac necessariam rationem redditurus est, cum Mundi debitor solum remaneat de facto, id est de existimatione, vel fama bona, seu mala, super qua Principes multum invigilare solent, ac debent, multo verò magis Summus Pontifex, qui debet esse aliorum Principum norma, & exemplar.

48 Commutatio ultimarum voluntatum Papae specialiter reservata per aliquos creditur; verum id a quoque continet, quoniam rectè quidem papali potestati reservata est commutatio illarum voluntatum quae pietatem concernant, & super quibus potestas laicalis se ingerere non potest, minusque potestas Episcopalis, aliorumque inferiorum col-

latorum; generaliter autem derogare, vel dispensare fidei commissis, aliisque dispositionibus temporalibus, ac indifferentibus, ad quemcunque supremum Principem in suo principatu pertinet. De ista materia commutationis ultimarum voluntatum apud Buratt. dec. 883. & dec. 408. p. 12. rec. in quibus concordantes.

DISCURSUS III.

De Electione Papae; Ad quos pertineat; In qua persona cadere valeat; Et quomodo facienda sit, ut valida, & canonica dicatur; Et de potestate Collegii Cardinalium Sede vacante, vel plena: Et plurius speciebus vacationis Sedis Papalis.

SUMMARIVM.

- 1 AN Papa sibi eligat successorem, & firmatur nee gativa.
- 2 Ad quem pertineat jus eligendi Pontificem.
- 3 De stylo Religionum eligendi Generalem.
- 4 Quid de Hierosolymitana Religione.
- 5 De restrictione electionis Pontificis ad Collegium Cardinalium, & de istorum origine.
- 6 De eodem.
- 7 De jure, electio Episcopi spectat ad Capitulum.
- 8 Spectat ad Cardinales presentes collegialiter congregatos.
- 9 Totum jus Capituli etiam in paucis, vel in uno esse, & consolidari potest.
- 10 Non existentes in sacris, non habent vocem in Capitulo, seu in dicta electione.
- 11 Electio facienda est in conclavi, & quid si precedat ante clausuram conclavis mortuo Pontifice.
- 12 De praeminentia & dignitate Cardinalium sede vacante.
- 13 De ingressu, & clausura conclavis.
- 14 Quid sint custodes fixi, ac principales conclavis.
- 15 De Marescalco, & quare familia Sabellorum hanc prerogativam habeat.
- 16 De personis, quae remanent in conclavi cum Cardinalibus.
- 17 Cardinalium absentium non sit solemnis convocatio.
- 18 Non admittuntur absentes, id est ex conclave, ad votum per procuratorem.
- 19 Quomodo dent votum infirmi existentes in conclavi.
- 20 Non concludunt electionem, nisi duo ex tribus paribus.
- 21 De forma divus electionis.
- 22 Qui sint eligibiles, & an soli Cardinales.
- 23 Quare electio cadere soleat in Cardinali.
- 24 De vacatione sedis per mortem, & quid fiat ista sequuta.
- 25 De aperitione carcerum, & libertate carceratorum.
- 26 De vacatione sedis per renunciationem.
- 27 De vacatione ob crimen haeresis, vel aliud.